

**EIROPAS KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO  
ZIŅOJUMU:  
“5G IERĪKOŠANA EIROPAS SAVIENĪBĀ: TĪKLU IEVIEŠANA KAVĒJAS,  
TURKLĀT DROŠĪBAS JAUTĀJUMI JOPROJĀM NAV ATRISINĀTI”**

**KOPSAVILKUMS**

**Komisijas ievadpiezīmes:**

I. Eiropas Komisijas galvenā prioritāte ir ātri un droši ieviest 5G tīklus. 5G tīklu aizsardzība pret kiberdraudiem nozīmē draudu un risku novērtēšanu un mazināšanu. Dalībvalstis ar Komisijas un ENISA atbalstu ir kopīgi apzinājušas un novērtējušas šos draudus un riskus, un, pamatojoties uz to, ir noteikts visaptverošu pasākumu kopums šo risku mazināšanai. Lai gan dažās dalībvalstīs darbs joprojām turpinās, lielākā daļa dalībvalstu jau ir pastiprinājušas vai pašlaik pastiprina drošības prasības 5G tīkliem, pamatojoties uz ES rīkkopu.

ES rīkkopa ir atzīta par visaptverošu satvaru 5G drošības risku novēršanai.

Koordinētā rīcība 5G kiberdrošības jomā ES līmenī un ES rīkkopa ir daļa no plašāka Eiropa regulējuma par elektronisko sakaru tīklu un citu kritisko infrastruktūru aizsardzību un papildina jau esošos pasākumus, piemēram, Eiropas Elektronisko sakaru kodeksu, Telekomunikāciju regulējumu, Kiberdrošības aktu un Tīklu un informācijas sistēmu drošības direktīvu (TID direktīva), un attiecīgā gadījumā Līgumā un ES Pamattiesību hartā paredzētos noteikumus par brīvu pārvietošanos.

III. Turpmākajos gados 5G būs svarīga loma mūsu digitālajā ekonomikā un sabiedrībā. Mums ir jānodrošina 5G tīklu kiberdrošība un noturība pret pieaugošiem kiberdraudiem un incidentiem. Tāpēc Komisija un dalībvalstis ir ieviesušas koordinācijas procesu, kura mērķis ir definēt un īstenot visaptverošu 5G drošības satvaru riska mazināšanas pasākumu rīkkopas veidā, par ko tika panākta vienošanās 2020. gada janvārī, lai koordinētā veidā efektīvi novērstu galvenos riskus 5G tīkliem, piemēram, noziedzīgu ielaušanos IT sistēmā, spiegošanu un sabotāžu. Lai gan dažās dalībvalstīs darbs joprojām turpinās, lielākā daļa dalībvalstu jau ir pastiprinājušas vai pašlaik pastiprina drošības prasības 5G tīkliem, pamatojoties uz ES rīkkopu.

VII. ES rīkkopa nodrošina satvaru konsekvences veicināšanai iekšējā tirgū, vienlaikus ievērojot valstu drošības kompetences šajā jomā.

Attiecībā uz dalībvalstu pieeju augsta riska tirgotājiem Komisija uzskata, ka galīgo novērtējumu būs iespējams veikt tikai tad, kad būs pieejama plašāka informācija.

Īstenošanas gaitā Komisija sadarbojas ar dalībvalstīm TID sadarbības grupā, lai veicinātu valstu pieeju saskaņošanu un konvergenci.

IX. Pirmais ievilkums. Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Otrais ievilkums. Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Trešais ievilkums. Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija veiks novērtējumu, ņemot vērā valstu kompetences.

**IEVADS**

04. Komisija atzīst 5G tīklu drošības riskus, taču norāda, ka 5G tīklu tehnoloģija un standarti var arī uzlabot drošību salīdzinājumā ar iepriekšējo paaudžu tīkliem.

**APSVĒRUMI**

30. Lai gan 4G jau tagad var aptvert plašu pakalpojumu klāstu, 5G, visticamāk, būs ievērojams lēciens un tādējādi radīs lielas pārmaiņas, salīdzinot ar 4G, tāpēc galvenais izaicinājums ir pāreja no 4G uz 5G, ieviešot 5G tīklus visā ES. Digitālās plaisas risks pastāv vienmēr, taču ir plānots šo risku traktēt kā politikas prioritāti politikas programmas “Digitālās desmitgades ceļš” ietvaros saistībā ar 5G trajektoriju mērķim līdz 2030. gadam nodrošināt 100 % pārklājumu visās apdzīvotās vietās un līdz ar to palīdzēt dalībvalstīm rīkoties šajā jomā, jo īpaši attiecībā uz piekļuvi lauku apvidos.

32. 5G novērošanas centrs ir uzticams avots, lai uzraudzītu 5G ieviešanu ES un ārpus tās, neskatoties uz dažiem trūkumiem. Komisijas dienesti cer, ka līdz ar jauno darbuzņēmēju būs pieejama jaunākā informācija.

#### Komisijas kopīga atbilde uz 48. un 49. punktu

Komisija uzskata, ka instrumenta (ieteikums) izvēle un uz sadarbību ar dalībvalstīm vērsta pieeja, lai apzinātu riskus un riska mazināšanas pasākumus, ir vispiemērotākais rīcības virziens, lai ātri, efektīvi un saskanīgi novērstu 5G drošības riskus.

Ņemot vērā jautājuma sarežģītību un transversālo raksturu, kas ietekmē kompetences gan valsts, gan ES līmenī, kā arī tā lielo nozīmi valsts drošības interesēs, Komisija, lai apzinātu riskus un riska mazināšanas pasākumus, pieņēma lēmumu par labu ieteikumam un sadarbībai ar dalībvalstīm. Turklāt Komisija ņēma vērā faktu, ka dalībvalstīm ir ļoti atšķirīgs valsts konteksts (tirgus struktūra, kibernetikas spējas, draudu izlūkdati utt.).

ES rīkkopa ir elastīgs, uz risku balstīts instruments drošības problēmu risināšanai, kas ļāva savlaicīgi un efektīvi risināt 5G kibernetikas aspektus.

Komisija 2020. gada janvāra paziņojumā “Droša 5G ieviešana ES — ES rīkkopas īstenošana” paziņoja, ka tā sniegs atbalstu tādu rīkkopas pasākumu īstenošanai, kas saistīti ar drošības prasībām, jo īpaši saistībā ar attiecīgajiem noteikumiem saskaņā ar Eiropas elektronisko sakaru noteikumiem, un apsvērs pievienoto vērtību iespējamiem īstenošanas aktiem, kuros sīki izklāstīti tehniskie un organizatoriskie drošības pasākumi, lai papildinātu valstu noteikumus un uzlabotu operatoriem noteikto drošības pasākumu efektivitāti un konsekvensi.

#### Komisijas kopīga atbilde uz 51. un 52. punktu

Saistībā ar Komisijas ieteikuma pārskatīšanu, kas notika 2020. gada decembrī, Komisija iztaujāja visu dalībvalstu kompetentās iestādes. Tās kvalificēja Eiropas koordinēto rīcību 5G kibernetikas jomā kā savlaicīgu, efektīvu un samērīgu. Valstu iestāžu, Komisijas, ENISA un citu attiecīgo ieinteresēto personu sadarbības pieeja tika uzskatīta par piemērotu šā sarežģītā jautājuma risināšanai. Tā ļāva savlaicīgi noteikt kopējos mērķus un metodiku, vienlaikus ļaujot dalībvalstīm pielāgot pasākumus savas valsts apstākļiem.

ES rīkkopā un TID sadarbības grupas 2020. gada jūlijā publicētajā progresa ziņojumā ir ieteikts noteikt īstenošanas plānus un/vai pārejas periodus tiem operatoriem, kuri pašlaik izmanto augsta riska piegādātāju aprīkojumu vai jau ir noslēguši līgumus ar augsta riska piegādātājiem pirms ES rīkkopas pieņemšanas (piemēram, ņemot vērā aprīkojuma modernizācijas ciklus, jo īpaši pāreju no “nesavrupiem” uz “savrupiem” 5G tīkliem).

55. Komisija ņem vērā Eiropas Revīzijas palātas sniegtos apsvērumus.

Lai vēl vairāk atbalstītu to īstenošanu, kopš tika panākta vienošanās par ES rīkkopu, TID sadarbības grupā starp kompetentajām valstu iestādēm ir notikusi plaša informācijas apmaiņa par rīkkopas kritērijiem augsta riska tirgotāju novērtēšanai.

56. ES rīkkopā ir ieteikts ņemt vērā riska faktorus, kas izklāstīti ES koordinētajā riska novērtējumā, kā arī informāciju par konkrētām valstīm (piemēram, valsts drošības dienestu veikto draudu novērtējumu utt.), lai novērtētu piegādātāju riska profilu.

61. Piegādātāja spēja nodrošināt piegādi ir viens no ES rīkkopā ieteiktajiem kritērijiem piegādātāju riska profila novērtēšanai. Spēju nodrošināt piegādi varētu ietekmēt arī iespējamās tirdzniecības sankcijas, ar kurām saskaras konkrēts tirgotājs, kā tas minēts ES koordinētā riska novērtējuma riska scenārijā “Atkarība”.

#### Komisijas kopīga atbilde uz 70. un 73. punktu

Komisija un dalībvalstis TID sadarbības grupā apmainās ar detalizētu informāciju par rīkkopas īstenošanu valsts līmenī. Par publiski nepieejamas informācijas publiskošanu ir atbildīgas dalībvalstis.

#### Komisijas kopējā atbilde uz 74.—76. punktu un 5. izcēlumu

ES rīkkopa nodrošina satvaru konsekvences veicināšanai iekšējā tirgū, vienlaikus ievērojot valstu drošības kompetences šajā jomā.

Attiecībā uz dalībvalstu pieeju augsta riska tirgotājiem Komisija uzskata, ka galīgo novērtējumu būs iespējams veikt tikai tad, kad būs pieejama plašāka informācija.

Īstenošanas gaitā Komisija sadarbojas ar dalībvalstīm TID sadarbības grupā, lai veicinātu valstu pieeju saskaņošanu un konvergenci.

#### SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

81. Komisijas galvenā prioritāte ir ātri un droši ieviest 5G tīklus. 5G tīklu aizsardzība pret kiberdraudiem nozīmē draudu un risku novērtēšanu un mazināšanu. Dalībvalstis ar Komisijas un ENISA atbalstu ir kopīgi apzinājušas un novērtējušas šos draudus un riskus, un, pamatojoties uz to, ir noteikts visaptverošu pasākumu kopums šo risku mazināšanai. Lai gan dažās dalībvalstīs darbs joprojām turpinās, lielākā daļa dalībvalstu jau ir pastiprinājušas vai pašlaik pastiprina drošības prasības 5G tīkliem, pamatojoties uz ES rīkkopu.

ES rīkkopa nodrošina visaptverošu satvaru 5G drošības risku novēršanai.

83. 5G ir ievērojams lēciens un tādējādi radīs lielas pārmaiņas, salīdzinot ar 4G, tāpēc galvenais uzdevums digitālās plaisas novēršanai ir pāreja no 4G uz 5G visā ES.

5G specifikācijas aptver veselu virkni snieguma rādītāju, jo īpaši saistībā ar vertikāliem lietojumiem. Tie cita starpā var ietvert uzticamības prasības, pakalpojuma ātrumu, īstenošanas elastību, drošības līmeni.

#### **1. ieteikums. Veicināt 5G tīklu vienmērīgu un savlaicīgu ieviešanu Eiropas Savienībā.**

a) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm, lai izstrādātu kopēju 5G tīklu pakalpojumu plānotās kvalitātes definīciju. Saistībā ar digitālo desmitgadi un ierosināto lēmumu par digitālās politikas programmu 2030. gadam Komisija plāno sadarboties ar dalībvalstīm, lai izstrādātu kopīgu pieeju 5G pakalpojumu kvalitātei ES, tostarp mērījumu un uzraudzības datu salīdzināmībai.

Pakalpojuma kvalitāte ir saistīta ne tikai ar ātrumu un latentumu, bet aptver virkni snieguma rādītāju, jo īpaši saistībā ar vertikāliem lietojumiem.

Komisija plāno sadarboties ar dalībvalstīm, lai noteiktu šādus mērījumus, kā arī lai veiktu ikgadējas pārbaudes un sniegtu ieteikumus par politiku, pasākumiem un darbībām, lai līdz 2030. gadam sasniegtu pilnu 5G pārklājumu.

Digitālās politikas programma izveidos stabilu pārvaldību, izmantojot uzraudzības un sadarbības mehānismu, lai nodrošinātu progresu politikas programmas mērķu sasniegšanā, tostarp 5G ieviešanā, un šajā sakarā ieteiks dalībvalstīm veikt korektīvus pasākumus.

b) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

c) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

## **2. ieteikums. Veicināt dalībvalstu saskanīgu pieeju 5G drošībai**

a) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija kopā ar dalībvalstīm izvērtēs vajadzību pēc turpmākas rīcības vai atbalsta, piemēram, norādījumu veidā, kas saistīti ar konkrētiem ES rīkkopas aspektiem.

b) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Uzraudzību un ziņošanu veiks Komisija, pilnībā sadarbojoties ar dalībvalstīm un *ENISA*.

c) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

## **3. ieteikums. Uzraudzīt dalībvalstu pieejas 5G drošībai un novērtēt atšķirību ietekmi uz vienotā tirgus efektīvu darbību**

a) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

b) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija veiks novērtējumu, ņemot vērā valstu kompetences.

Saskaņā ar ES rīkkopu dalībvalstu ziņā ir lemt par attiecīgo ierobežojumu un/vai nepieciešamo izņēmumu precīzu tvērumu attiecībā uz galvenajiem aktīviem, kas ES koordinētajā riska novērtējumā definēti kā kritiski un sensitīvi (piemēram, pamattīkla funkcijas, tīkla pārvaldības un orķestrācijas funkcijas un piekļuves tīkla funkcijas), lai efektīvi mazinātu identificētos riskus, ņemot vērā arī valstu izlūkdienestu veikto draudu novērtējumu. Dalībvalstīm ir tiesības veikt pasākumus, kas saistīti ar valsts drošību, tostarp iespējamus ierobežojumus vai izslēgšanu augsta riska tirgotājiem.